

Kinderrechten & Caribisch Nederland

In Caribisch Nederland is er geen compleet beeld van de kinderrechtsituatie door het ontbreken van cijfers. In het jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor 2017 van het CBS zijn opnieuw geen cijfers beschikbaar over jeugdhulp, kindbescherming en jeugdreclassering. Ook voor migratie en uitbuiting zijn er geen data. Een dataregistratiesysteem waarmee het welzijn van kinderen op de eilanden gemonitord kan worden, moet een prioriteit worden van de Nederlandse regering.

Beleidsmatig is er een aantal belangrijke stappen gezet voor de kinderen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zoals de aankondiging van het invoeren van jeugdstrafrecht en het sluiten van een bestuursakkoord huiselijk geweld en kindermishandeling. Het is van groot belang om vanuit het Rijk ondersteuning te bieden aan de openbare lichamen bij de uitvoering van het bestuursakkoord en de voortgang daarvan te monitoren. Zoals door de Kinderombudsman geconcludeerd werd in haar rapport: 'Als je het ons vraagt' (juli 2017) is er voor de rechten van de kinderen in Caribisch Nederland nog een wereld te winnen.¹

In onderstaande tekst staat beknopte informatie over de stand van zaken van kinderrechten in Caribisch Nederland op de verschillende thema's die in dit Jaarbericht zijn opgenomen.

Jeugdstrafrecht

Minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid streeft ernaar om in 2019 op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) het jeugdstrafrecht in te voeren. Deze toezegging heeft de minister gedaan tijdens een algemeen overleg van 31 januari 2018 met de Tweede Kamercommissie over de 'justitiële keten' in Caribisch Nederland. Hij geeft daarbij aan dat de Nederlandse wetgeving niet zomaar één op één zal worden overgenomen, maar zal worden afgestemd op de lokale omstandigheden en het uitvoeringskader.

Tot nu toe kenden de BES-eilanden geen apart jeugdstrafrecht met als gevolg dat veel zaken van minderjarigen in de voorfase worden afgedaan via buitengerechtelijke afdoening of een (voorwaardelijk) sepot. Het is in de huidige situatie voor politie en justitie niet eenvoudig om zaken van minderjarigen met de strafketen te overleggen, tot een strafeis te komen, maatwerk en waar nodig passende hulp te bieden. Positief is dat er sinds januari 2016 een (kleinschalige) pilot is gestart, waarin met herstelrecht specifiek in zaken van minderjarigen wordt gewerkt. Ook is er een convenant gesloten met ketenpartners over informatie-uitwisseling op casusniveau.

¹ Als je het ons vraagt, de kindermishandeling en huiselijk geweld in Caribisch Nederland (juli 2017).

⇒ wij bevelen aan dat

- bij de totstandkoming van het nieuwe jeugdstrafrecht goed gekeken wordt naar de mogelijkheden om minderjarigen daadwerkelijk jeugdstaffen en -maatregelen op te leggen en intensief te begeleiden, en daarbij rekening te houden met de - vooralsnog beperkte - capaciteit daartoe op de eilanden.

Wij benadrukken het belang dat minderjarigen zich kunnen blijven ontwikkelen. Daarbij geldt dat, waar dat kan, de mogelijkheid blijft bestaan dat zaken buiten de rechter om afgedaan worden en dat er alternatieven voor detentie beschikbaar zijn die er op gericht zijn om recidive te voorkomen.

Migratie

De crisis in Venezuela brengt een vluchtelingenstroom op gang, met name richting Colombia. Maar er vertrekt ook een groot aantal mensen richting de benedenwindse eilanden. De situatie op Bonaire is in vergelijking met Aruba en Curaçao een stuk minder nijpend. In Caribisch Nederland en dus Bonaire zijn naast het VN-Kinderrechtenverdrag het Vluchtelingenverdrag en het Europees Verdrag voor de bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) van toepassing.

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) heeft aangegeven geen cijfers over de hoeveelheid vluchtelingen- en migrantenkinderen op de BES-eilanden te kunnen leveren, al stelt zij dat er een goed beeld is van het aantal vluchtelingen omdat zij geregistreerd worden in de systemen van de IND. Alhoewel de problematiek nu nog niet urgent is en er een noodplan is opgesteld voor een eventuele grote vluchtelingenstroom naar Bonaire, zijn er in de praktijk geen formele opvanglocaties voor illegalen, daklozen en/of vluchtelingen. Kinderen op de vlucht zijn kwetsbaar voor uitbuiting, zeker ook wanneer zij niet in formele opvang verblijven. Die kwetsbaarheid geldt ook bij andere noodsituaties zoals die zich voordeden in de aanloop naar en na afloop van orkaan Irma.

Armoede

Uit het onderzoek van UNICEF in het Oost Caribisch gebied naar armoede onder kinderen is gebleken dat kinderen in de regio ten opzichte van volwassenen disproportioneel hard worden getroffen door armoede.² In elk land is armoede onder kinderen hoger dan armoede onder volwassenen, vooral in eenoudergezinnen met meerdere kinderen. Dit laatste komt overeen met de cijfers uit het jaarrapport 2017 Landelijke Jeugdmonitor: op basis van het huishoudensinkomen blijkt dat in Caribisch Nederland minderjarige kinderen in een eenoudergezin op een lager welvaartsniveau leven dan minderjarige kinderen in een tweeoudergezin. Stellen met minderjarige kinderen hadden in 2015 een doorsnee (oftewel mediaan) inkomen van 18,7 duizend dollar. In eenoudergezinnen met minderjarige kinderen was het inkomen met 11,6 duizend dollar fors lager. Het doorsnee inkomen van stellen zonder kinderen was ruim anderhalf keer zo hoog als het inkomen van eenoudergezinnen met minderjarige kinderen.

Ook het rapport van de Kinderombudsman verwijst veelvuldig naar armoede op de eilanden en de gevolgen voor kinderen. Volgens de Kinderombudsman zijn er door armoede kinderen die te weinig eten krijgen en onvoldoende kleding hebben. Ouders werken te veel vanwege de hoge kosten van levensonderhoud waardoor ze te weinig aandacht hebben voor hun kinderen. De stress vanwege geldproblemen leidt soms tot verkeerde keuzes zoals drankgebruik en huiselijk geweld.

Kindermishandeling

Het probleem van huiselijk geweld en kindermishandeling in Caribisch Nederland is de afgelopen jaren in meerdere rapporten benoemd. Het meest recent in het rapport van de Kinderombudsman. In dit rapport wordt door ouders en professionals herhaald dat kindermishandeling, verwaarlozing en huiselijk geweld veelvuldig voorkomen op alle drie de eilanden.

Het is daarom hoopvol dat voor de periode 2017-2020 een bestuursakkoord is gesloten tussen de openbare lichamen van de BES-eilanden en het ministerie van VWS over de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Als prioriteiten voor beleid en uitvoering staan in dit akkoord genoemd: preventie

➤ wij bevelen aan dat

- de minister van J&V zich gaat inzetten voor het inzichtelijk maken van het aantal vluchtelingen- en migrantenkinderen op de BES-eilanden en hen formele opvang biedt waar nodig. Er zou monitoring plaats moeten vinden of kinderen voldoende bescherming wordt geboden.

➤ wij bevelen aan dat

- de Nederlandse overheid een gedegen onderzoek laat uitvoeren naar de omvang en aard van armoede onder kinderen in Caribisch Nederland en de gevolgen daarvan. Het is daarnaast belangrijk dat er maatregelen worden getroffen die specifiek op kinderen worden gericht, ook om de intergenerationele overdracht van armoede te doorbreken.
- de overheid het SZW-onderzoek naar de vaststelling van het bestaansminimum in Caribisch Nederland, waarvan publicatie steeds wordt uitgesteld, nu snel openbaar maakt en de regering op basis daarvan het niveau van de uitkeringen aanpast, zodat die beter aansluiten bij het bestaansminimum.

² UNICEF, Child Poverty in the Eastern Caribbean Area (december 2017). Dit onderzoek is uitgevoerd op de Caribische eilanden: Anguilla, Antigua en Barbuda, Barbados, Britse Maagdeneilanden, Dominica, Grenada, Montserrat, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Turks- en Caicoseilanden.

(bewustwording en voorlichting), deskundigheidsbevordering van professionals, het versterken van de hulpverlening en van de keten (waaronder veilige opvang voor slachtoffers), het inrichten van een laagdrempelige meldstructuur en het opstellen van een juridisch kader waarin bestaande wetgeving tot de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in kaart wordt gebracht.

Het juridisch kader is van belang, zodat duidelijk wordt welk beleid en regelgeving momenteel ontbreken, wat er nodig is in de toekomst om de aanpak te kunnen versterken en op welke termijn dit ingevoerd zou kunnen worden. De juridische analyse wordt onder verantwoordelijkheid van VWS uitgevoerd.

Het bestuursakkoord is per eiland nader uitgewerkt in een werkplan. Uit de brief van staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer over de aanpak huiselijk geweld van 17 oktober 2017 blijkt dat deze werkplannen aansluiten bij aanpalende terreinen zoals armoede. Ook is er in de werkplannen specifieke aandacht voor de samenwerking tussen de hulpverleningsketen en de veiligheidsketen. De staatssecretaris heeft voor de uitvoering van het akkoord 4,5 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de periode 2017 tot en met 2020.

Jeugdhulp

De Inspectie Jeugdzorg heeft een hertoets (augustus 2017) uitgevoerd bij de pleegzorg en gezinsvoogdij op Bonaire en de gezinsvoogdij en ambulante jeugdzorg op Sint Eustatius. Zij heeft geoordeeld dat de kwaliteit van deze voorzieningen is verbeterd en beoordeelde deze als voldoende. Ondanks dit oordeel 'voldoende', worden er aanzienlijke zorgpunten benoemd door de inspectie wat betreft onder andere de methodiek en bijbehorende processen in de pleegzorg, het wegwerken van wachtlijsten en in het beleid op en de deskundigheid van medewerkers over grensoverschrijdend gedrag. De inspectie stelde in de hertoets vóór 1 oktober 2017 geïnformeerd te willen worden over verbetermaatregelen en de termijn waarbinnen deze maatregelen worden doorgevoerd. De inspectie en de instellingen zijn momenteel in gesprek over deze maatregelen.

Wij spreken onze hoop uit dat deze verbeterplannen zullen leiden tot een zichtbare verbetering in de uitvoeringspraktijk van de jeugdhulp in Caribisch Nederland, en wij zullen de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Uitbuiting

Mensenhandel (waaronder van minderjarigen) en mensensmokkel heeft prioriteit in Caribisch Nederland. In 2017 is een integraal plan van aanpak opgesteld door de ketenpartners van de werkgroep mensenhandel en mensensmokkel Caribisch Nederland. Op Bonaire wordt in 2018 een training georganiseerd voor overheidspartners. Er zijn tot nu toe geen minderjarige slachtoffers van mensenhandel geïdentificeerd. Er is echter ook geen verplichting om gevallen van mensenhandel te melden bij CoMensha, en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen heeft geen mandaat in Caribisch Nederland.

Het Ministerie van J&V heeft helaas geen cijfers voor Caribisch Nederland ter beschikking kunnen stellen. Volgens het rapport 'A Child is a child; Protecting children on the move from violence, exploitation and abuse' (UNICEF, 2017), vormen kinderen in het Caribisch gebied, met Centraal-Amerika, het hoogste aandeel van de geregistreerde slachtoffers van mensenhandel. Daarom moet er de komende jaren bij de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel aandacht blijven voor Caribisch Nederland.

Om slachtoffers van mensenhandel te kunnen identificeren is het noodzakelijk dat professionals in Caribisch Nederland worden getraind in het herkennen van minderjarige slachtoffers van uitbuiting.

Dit geldt zeker voor defensie- en politiemedewerkers die vanuit Nederland de rol hebben om hulp te verlenen na natuur- of humanitaire rampen in

➤ wij bevelen aan dat

- de afspraken tussen het Rijk en de openbare lichamen van het bestuursakkoord aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling nu ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden, en dat er regelmatig gerapporteerd wordt aan de Tweede Kamer over de voortgang, met daarin specifiek aandacht voor de samenhang met andere beleidsterreinen als armoede en jeugdhulp;
- de regering investeert in het verzamelen van data over kindermishandeling voor Caribisch Nederland, zodat over een aantal jaren kan worden gemeten of de afspraken binnen het bestuursakkoord voor deze kinderen daadwerkelijk een positieve impact hebben gehad.

“Kinderen op de vlucht zijn kwetsbaar voor uitbuiting, zeker ook wanneer zij niet in formele opvang verblijven.”

Caribisch Nederland. Zij moeten in staat zijn om kinderen die kwetsbaar zijn voor uitbuiting te herkennen tijdens noodsituaties zoals bijvoorbeeld in de chaos direct voor of na orkanen en tijdens evacuaties wanneer er grotere risico’s zijn op mensenhandel.

Vanwege de kwetsbaarheid van het Caribisch gebied voor mensenhandel is het belangrijk om alert te blijven op het voorkomen van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen in Caribisch Nederland. De Nationaal Rapporteur zou hierin een rol kunnen spelen in Caribisch Nederland.

Zorgen

Terwijl het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling in Caribisch Nederland voor de regering prioriteit is, zijn er geen cijfers beschikbaar over jeugdhulp, kindermishandeling en jeugdreclassering. Ook op het terrein van migratie en uitbuiting is geen specifieke data over kinderen beschikbaar. Daardoor is de ernst van de situatie onvoldoende in beeld en monitoring niet mogelijk.

Kinderen in Caribisch Nederland worden al langere tijd disproportioneel getroffen door armoede. Zij krijgen te weinig eten en er is geen geld voor goede kleding. Ook lopen zij een groter risico op verwaarlozing of huiselijk geweld.

Vooruitgang

Beleidsmatig zijn belangrijke stappen gezet voor de kinderen op de BES-eilanden, zoals de aankondiging van het invoeren van jeugdstrafrecht en het sluiten van een bestuursakkoord huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de uitvoering van het akkoord is voor de komende jaren 4,5 miljoen euro ter beschikking gesteld.

De kwaliteit van jeugdzorg en jeugdvoogdij op Bonaire is volgens de inspectie Jeugdzorg verbeterd, al zijn er nog zorgpunten rond de pleegzorg en de wachtlijsten. Er vinden gesprekken plaats over verbeteringen hierin.

➤ wij bevelen aan dat

- professionals in Caribisch Nederland worden getraind in het herkennen van minderjarige slachtoffers van uitbuiting, met name defensie- en politiemedewerkers die vanuit Nederland hulp verlenen na een ramp.
- de Nationaal Rapporteur het mandaat krijgt om ook onderzoek te doen in Caribisch Nederland.

En nu

Het ontwikkelen van een data-registratiesysteem om het welzijn van kinderen in Caribisch Nederland te monitoren moet hoog op de agenda van de Nederlandse regering worden gezet.

Nu de plannen gericht op het verbeteren van de bescherming van kinderen klaar zijn, is het tijd om deze ook daadwerkelijk te gaan uitvoeren. Daarvoor is ondersteuning vanuit de Nederlandse overheid hard nodig.

Onderzocht moet worden of kinderen op de vlucht voldoende bescherming krijgen.

Het bestaansminimum voor Caribisch Nederland moet zo snel mogelijk worden vastgesteld, zodat het niveau van de uitkeringen herzien kan worden.

Aandacht voor de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel voor Caribisch Nederland blijft noodzakelijk. Professionals hebben training nodig in het herkennen van minderjarige slachtoffers van uitbuiting.

Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Samenvatting

Artikel 1 Definitie van het kind
Ieder mens jonger dan achttien jaar is een kind.

Artikel 2 Non-discriminatie
Alle rechten gelden voor alle kinderen, zonder uitzonderingen. De overheid neemt maatregelen om alle rechten te realiseren en moet ervoor zorgen dat elk kind wordt beschermd tegen discriminatie.

Artikel 3 Belang van het kind
Het belang van het kind moet voorop staan bij alle maatregelen die kinderen aangaan. De overheid moet het welzijn van alle kinderen bevorderen en houdt toezicht op alle voorzieningen voor de zorg en bescherming van kinderen.

Artikel 4 Realiseren van kinderrechten
De overheid neemt alle nodige maatregelen om de rechten van kinderen te realiseren en moet via internationale samenwerking armere landen hierbij steunen.

Artikel 5 Rol van de ouders
De overheid moet de rechten, plichten en verantwoordelijkheden van ouders en voogden respecteren. De ouders en voogden moeten het kind (bege)leiden in de uitoefening van zijn of haar rechten op een manier die past bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.

Artikel 6 Recht op leven en ontwikkeling
Ieder kind heeft het recht op leven. De overheid waarborgt zoveel mogelijk het overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 7 Naam en nationaliteit
Het kind heeft bij de geboorte recht op een naam en een nationaliteit en om geregistreerd te worden. Het kind heeft het recht zijn of haar ouders te kennen en door hen verzorgd te worden.

Artikel 8 Identiteit
Het kind heeft het recht om zijn of haar identiteit te behouden, zoals nationaliteit, naam en familiebanden. De overheid steunt het kind om zijn of haar identiteit te herstellen als die ontnomen is.

Artikel 9 Scheiding kind en ouders
Het kind heeft het recht om bij de ouders te leven en op omgang met beide ouders als het kind van een of beide ouders gescheiden is, tenzij dit niet in zijn of haar belang is. In procedures hierover moet naar de mening van kinderen en ouders worden geluisterd.

Artikel 10 Gezinshereniging
Ieder kind heeft recht om herenigd te worden met zijn of haar ouder(s) als het kind en de ouder(s) niet in hetzelfde land wonen. Aanvragen hiervoor moet de overheid met welwillendheid, menselijkheid en spoed behandelen. Het kind dat in een ander land dan zijn of haar ouder(s) verblijft, heeft recht op rechtstreeks en regelmatig contact met die ouder(s).

Artikel 11 Kinderontvoering
Het kind heeft recht op bescherming tegen kinderonvoering naar het buitenland door een ouder. De overheid neemt ook maatregelen om ervoor te zorgen dat het kind kan terugkeren vanuit het buitenland als het ontvoerd is.

Artikel 12 Participatie en hoorrecht
Het kind heeft het recht om zijn of haar mening te geven over alle zaken die het kind aangaan. De overheid zorgt ervoor dat het kind die mening kan uiten en dat er naar hem of haar wordt geluisterd. Dit geldt ook voor gerechtelijke en bestuurlijke procedures.

Artikel 13 Vrijheid van meningsuiting
Het kind heeft recht op vrijheid van meningsuiting, dit omvat ook de vrijheid inlichtingen en

denkbeelden te verzamelen, te ontvangen en te verspreiden. Daarbij moet rekening gehouden worden met de rechten van anderen.

Artikel 14 Vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst
Het kind heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst en de vrijheid deze te uiten. De overheid respecteert de rechten en plichten van ouders en voogden om het kind te (bege)leiden bij de uitoefening van dit recht op een manier die past bij zijn of haar leeftijd en ontwikkeling.

Artikel 15 Vrijheid van vereniging
Het kind heeft het recht om met anderen vreedzaam samen te komen, lid te zijn of te worden van een vereniging en een vereniging op te richten.

Artikel 16 Privacy
Ieder kind heeft recht op privacy. De overheid beschermt het kind tegen inmenging in zijn of haar privé engezinsleven, huis of post en respecteert zijn of haar eer en goede naam.

Artikel 17 Recht op informatie
Het kind heeft recht op toegang tot informatie en materialen van verschillende bronnen en in het bijzonder op informatie en materialen die zijn of haar welzijn en gezondheid bevorderen. De overheid stimuleert de productie en verspreiding hiervan en zorgt ervoor dat het kind beschermd wordt tegen informatie die schadelijk is.

Artikel 18 Verantwoordelijkheden van ouders
Beide ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Het belang van het kind staat hierbij voorop. De overheid respecteert de eerste verantwoordelijkheid van ouders en voogden, geeft hen ondersteuning en creëert voorzieningen voor de zorg van kinderen, ook voor kinderopvang als de ouders werken.

Artikel 19 Bescherming tegen kindermishandeling
Het kind heeft recht op bescherming tegen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling en verwaarlozing zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid neemt maatregelen ter preventie en signalering hiervan en zorgt voor opvang en behandeling.

Artikel 20 Kinderen zonder ouderlijke zorg
Een kind dat tijdelijk of blijvend niet in het eigen gezin kan opgroeien heeft recht op bijzondere bescherming. De overheid zorgt voor alternatieve opvang, zoals een pleeggezin of indien nodig een kindertehuis.

Artikel 21 Adoptie
Het belang van het kind moet voorop staan bij adoptie. Als er voor het kind geen oplossing mogelijk is in het eigen land, is internationale adoptie toegestaan. De overheid houdt toezicht op de adoptieprocedures en bestrijdt commerciële praktijken.

Artikel 22 Vluchtelingen
Een kind dat asiël zoekt of erkend is als vluchteling, heeft recht op bijzondere bescherming en bijstand ongeacht of hij of zij alleenstaand of bij zijn ouders is. De overheid moet proberen de ouders of andere familieleden van alleenstaande gevluichte kinderen op te sporen. Als dat niet lukt, heeft het kind recht op dezelfde bescherming als elk ander kind zonder ouderlijke zorg.

Artikel 23 Kinderen met een handicap
Een kind dat geestelijk of lichamelijk gehandicapt is, heeft recht op bijzondere zorg. De overheid waarborgt het recht van het gehandicapte kind op een waardig en zo zelfstandig mogelijk leven waarbij het kind actief kan deelnemen aan de maatschappij en zorgt voor bijstand om de toegang tot onder meer onderwijs, recreatie en gezondheidszorg te verzekeren.

Artikel 24 Gezondheidszorg
Het kind heeft recht op de best mogelijke gezondheid en op gezondheidszorgvoorzieningen. De overheid waarborgt dat geen enkel kind de toegang tot deze voorzieningen wordt onthouden. Extra aandacht is er voor de vermindering van baby- en kindersterfte, eerstelijnsgezond-

heidszorg, voldoende voedsel en schoon drinkwater, zorg voor moeders voor en na de bevalling en voor voorlichting over gezondheid, voeding, borstvoeding en hygiëne. De overheid zorgt ervoor dat traditionele gewoontes die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen, worden afgeschaft.

Artikel 25 Uithuisplaatsing
Een kind dat uit huis is geplaatst voor zorg, bescherming of behandeling van zijn of haar geestelijke of lichamelijke gezondheid, heeft recht op een regelmatige evaluatie van zijn of haar behandeling en of de uithuisplaatsing nog nodig is.

Artikel 26 Sociale zekerheid
Ieder kind heeft recht op voorzieningen voor sociale zekerheid.

Voorbehoud: Nederland geeft kinderen geen eigen aanspraak op sociale zekerheid maar regelt dit via de ouders.

Artikel 27 Levensstandaard
Ieder kind heeft recht op een levensstandaard die voldoende is voor zijn of haar lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de levensomstandigheden van het kind maar de overheid moet hen hierbij helpen met bijstand en ondersteuning zodat het kind op z'n minst voldoende eten en kleding en adequate huisvesting heeft.

Artikel 28 Onderwijs
Het kind heeft recht op onderwijs. Basisonderwijs is voor ieder kind gratis en verplicht. De overheid zorgt ervoor dat het voortgezet- en beroepsonderwijs toegankelijk is voor ieder kind, in overeenstemming met zijn of haar leerniveau. De overheid pakt vroegtijdig schooluitval aan. De handhaving van de discipline op school moet de menselijke waardigheid en kinderrechten respecteren. International samenwerking is nodig om analfabetisme te voorkomen.

Artikel 29 Onderwijsdoelstellingen
Het kind heeft recht op onderwijs dat is gericht op: de ontplooiing van het kind; respect voor mensenrechten en voor de eigen culturele identiteit, de waarden van het eigen land en van andere landen; vrede en verdraagzaamheid; gelijkheid tussen geslachten; vriendschap tussen alle volken en groepen en eerbied voor het milieu. Iedereen is vrij om een school naar eigen inzicht op te richten met inachtneming van deze beginselen en de door de overheid vastgestelde minimumnormen voor alle scholen.

Artikel 30 Kinderen uit minderheidsgroepen
Een kind uit een etnische, religieuze of linguïstische minderheidsgroep heeft het recht om zijn of haar eigen cultuur te beleven, godsdienst te belijden of taal te gebruiken.

Artikel 31 Recreatie
Het kind heeft recht op rust en vrije tijd, om te spelen en op recreatie, en om deel te nemen aan kunst en cultuur. De overheid zorgt ervoor dat ieder kind gelijke kansen heeft om dit recht te realiseren en bevordert recreatieve, artistieke en culturele voorzieningen voor kinderen.

Artikel 32 Bescherming tegen kinderarbeid
Het kind heeft recht op bescherming tegen economische uitbuiting en tegen werk dat gevaarlijk en schadelijk is voor zijn of haar gezondheid en ontwikkeling of de opvoeding hindert. De overheid moet een minimumleeftijd voor arbeid en aangepaste werktijden en arbeidsvoorwaarden vaststellen.

Artikel 33 Bescherming tegen drugs
Het kind heeft recht op bescherming tegen drugsgebruik. De overheid moet maatregelen nemen zodat kinderen niet ingezet worden bij het maken of in de handel van drugs.

Artikel 34 Seksueel misbruik
Het kind heeft recht op bescherming tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. De overheid moet maatregelen nemen om kinderprostitutie en kinderpornografie te voorkomen.